

Motion till riksdagen 2005/06:Ub325

av **Sten Tolgfors m.fl. (m)**

Högre utbildning

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ändring i högskoleförordningen gällande högskoleavgifter för studenter från länder utanför EES.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om utländska studenters möjlighet att få arbetstillstånd.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om andra former för fristående högskolor än stiftelseformen.

¹Yrkande 2 hänvisat till Sfu.

Fel! Okänt namn på

Inledning

Det övergripande målet för Moderata samlingspartiet är att skapa förutsättningar för en högkvalitativ högre utbildning med mångfald, valfrihet och kvalitet. Utbildningen skall locka så många individer som möjligt att studera och avlägga examen vid svenska universitet eller högskolor. Alla som vill och har de grundläggande kunskaperna skall kunna välja den utbildning som han eller hon anser bäst bidrar till att förverkliga sitt livsprojekt.

En politik för kunskapsbyggande måste utgå från den enskildes personliga krav, önskemål och drömmar. Det krävs motivation för att utbildning skall ge goda resultat. Denna motivation ökar om studenten kommer in på sitt första handsval, på den ort han eller hon önskar och slipper läsa ”fel” saker vid ett lärosäte där studenten inte vill studera. Helt avgörande är dessutom att människor uppfattar att ökade kunskaper värderas och ger bättre förutsättningar för framtiden. Det måste löna sig att utbilda och förkovra sig. Utbildningsfrågor kan aldrig ses isolerade från resten av samhället. Företagsklimat, skatter, lönebildning och sociala förändringar påverkar människors vilja och förmåga att ta till vara sina förutsättningar.

Den högre utbildningen måste internationaliseras och svenska universitet och högskolor måste kunna erbjuda utbildningar som står sig i ett alltmer globaliserat utbildnings-samarbete. Fler alternativ både inom och utanför landets gränser gör att var och en får ökade möjligheter att ta till vara sin begåvning och göra det mesta av sina egna förutsättningar. Detta gäller inte minst tillgång till kompetensutveckling, pedagogisk träning och ledarskapsutbildning för de anställda inom universitetsvärlden.

Om studenten själv får bestämma var han eller hon vill förlägga sin utbildning kommer vissa utbildningar att reduceras i omfattning, medan andra, med stort efterfrågetryck kan byggas ut. Den ökade institutionella konkurrensen innebär också att lärosätena måste profilera sig bättre gentemot studenterna och anstränga sig för att dra till sig sökande.

Inom ramen för Allians för Sverige har Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet arbetat fram gemensamma förslag angående den högre utbildningen. Dessa presenteras i en gemensam motion, varför denna motion endast berör frågor som inte har varit föremål för våra gemensamma diskussioner.

Utländska studenter

All offentlig universitetsutbildning på grundnivån i Sverige skall vara avgiftsfri, som i dag. Med det skattesystem som råder och den mycket sammanpressade lönestrukturen finns det ingen möjlighet för studenter att själva finansiera hela eller delar av sin utbildning. Redan de stora studielån som många studenter i dag drar på sig är så betungande att de är svåra att betala även för individer med avancerade akademiska arbeten.

Det faktum att kunskapsinhämtning inte längre har några gränser och att utbytet med utlandet ökar gör att den svenska modellen på sikt leder till vissa problem. I dag betalar utländska studenter inga kursavgifter när de läser vid svenska universitet. Samtidigt finansierar svenska staten ofta svenska studenter kursavgifter vid utländska universitet.

Vi vill att högskoleförordningen ändras så att lärosätena får möjlighet och skyldighet att ta ut avgift för högskoleutbildning av studenter och doktorander från länder utanför EES som ej omfattas av utbytesavtal i särskild ordning. Lärosätenas möjligheter att ta ut avgifter, samt vilka skyldigheter som detta innebär gentemot de studenter som betalar avgifter, bör regleras i en särskild förordning. Dimensioneringen skall vara lärosätets sak att avgöra och lärosätet skall få behålla intäkterna. Vi föreslår att riksdagen ger regeringen till känna att en översyn av högskoleförordningen, för att möjliggöra försäljning av utbildning till studenter utanför EES, bör ske.

Arbetsstillstånd för utländska studenter

Kunskapsmarknaden blir alltmer global. Sverige måste bli ett land dit utländska studenter söker sig för att skaffa sig en högkvalitativ utbildning. Det är hög tid för Sverige att aktivt arbeta för att dra till sig begåvade personer och inte släppa dem ifrån sig. Svenska universitet och högskolor måste arbeta för att bli globala, attraktiva studiemiljöer som ger individer från hela världen utbildning och förutsättningar för en global arbetsmarknad.

I det sammanhanget är Bologna-processen, som syftar till att öka rörligheten inom Europa avseende studenter och lärare, viktig. Vi ställer oss bakom en gemensam europeisk examensordning med en treårig grundnivå och en tvåårig masternivå.

I syfte att skapa så jämlika och bra förhållanden som möjligt för utländska studenter skall samtliga studenter med utländsk bakgrund automatiskt få arbetsstillstånd i Sverige. Även för denna grupp studerande skall det vara självklart att kunna varva arbete och utbildning, exempelvis genom att jobba extra på kvällar, helger och lov. Efter avlagd examen skall de som så önskar kunna förlänga sina arbetsstillstånd. I nuläget finns det alltför många exempel på studenter som efter fullföljd civilingenjörsutbildning eller liknande inte tillåts stanna och arbeta i Sverige, trots att de är mycket eftersökta av landets företag och andra arbetsgivare. Det tycker vi inte är rimligt.

Fristående högskolor

Den ökade internationella konkurrensen understryker behovet av ökad institutionell konkurrens mellan landets lärosäten. För att bidra till ökad profilering och mångfald vill vi fortsätta den utveckling av högskolor i stiftelseform som Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping varit föregång-

Fel! Okänt namn på

are för. Utvecklingen vid dessa båda högskolor har varit utomordentligt positiv. Den friare formen har främjat den kreativa kraften och förnyelseförmågan.

Regeringen bör därför erbjuda alla landets universitet och högskolor möjlighet till en dynamisk frigörelse. Tekniska högskolan i Stockholm, Linköpings universitet och Blekinge Tekniska Högskola är exempel på universitet och högskolor som har goda möjligheter att dra nytta av den särskilda självständighet som stiftelseformen erbjuder.

Moderata samlingspartiet menar att det i framtiden även finns anledning att pröva andra organisatoriska former för universitet och högskolor som kan gynna såväl den akademiska friheten som utbildningen och forskningen.

Stockholm den 30 september 2005

Sten Tolgfors (m)

Margareta Pålsson (m)

Ewa Björling (m)

Per Bill (m)

Peter Danielsson (m)

Tomas Högström (m)